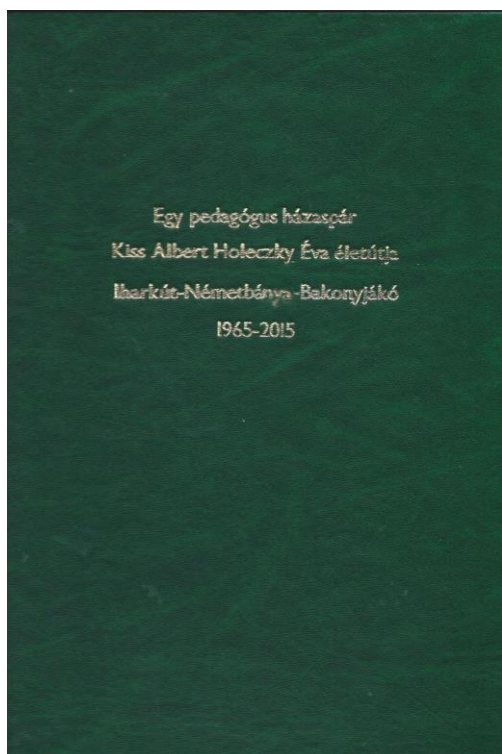

1. melléklet a 114/2013. (IV. 16.) Korm. rendelethez

Javaslat a

**„Egy pedagógus házaspár Kiss Albert és Holeczky Éva életútja.
Iharkút Németbánya Bakonyjákó 1965-2015 című könyv”
települési értéktárba történő felvételéhez**

Kulturális örökségünk kategória

Készítette:
Gorelik Nóra tanár (név)

.....
(aláírás)

Németbánya, 2018. április

(település, dátum)
(P. H.)

A JAVASLATTEVŐ ADATAI

1. A javaslatot benyújtó (személy/intézmény/szervezet/vállalkozás) neve:
Gorelik Nóra
2. A javaslatot benyújtó személy vagy a kapcsolattartó személy adatai:
Név: Gorelik Nóra
Levelezési cím: Németbánya, Kossuth u.17.
Telefonszám: 30/608 8939
E-mail cím: goreliknora@gmail.com

II.

A NEMZETI ÉRTÉK ADATAI

1. A nemzeti érték megnevezése **Egy pedagógus házaspár Kiss Albert és Holeczky Éva szakmai életútja 1965-2015 (Iharkút, Németbánya, Bakonyjákó)**
2. A nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerinti besorolása
 agrár- és élelmiszergazdaság egészség és életmód épített környezet
 ipari és műszaki megoldások kulturális örökség sport
 természeti környezet turizmus és vendéglátás
3. A nemzeti érték fellelhetőségének helye **Németbánya Kiss Albertné**
4. Értéktár megnevezése, amelybe a nemzeti érték felvételét kezdeményezik
 települési tájegységi megyei külföldi magyarság
5. **A nemzeti érték rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása**

Egy pedagógus házaspár élete a múlt század közepétől napjainkig. Társadalomrajz, politika, művelődés, oktatás.

Az Öreg-Bakonynak a Németbánya-Iharkút-Bakonyjákó-Farkasgyepű települések által jelzett együttese az utóbbi egy-két évtized folyamán jelentős átalakuláson ment keresztül. Ezek a községek, amelyeket egykor többségében sváb származású emberek lakták, a lakosság többé-kevésbé zárt közösséget alkotott – az őslakosokat egyre nagyobb arányban váltják fel az ország legkülönbözőbb pontjairól betelepülők, „gyüttmentek” – ahogyan ezt a régiek mondták.

Az ide újonnan érkező ember Iharkút helyén „holdbéli tájat”, egy elhagyott bányát lát. Iskola nincs sem Bakonyjákón, sem Farkasgyepűn, sem Németbányán, természetesen az elpusztult-elpusztított Iharkúton sem.

Aki elolvassa Kiss Albertné Holeczky Éva alapvetően családtörténeti dokumentumnak szánt munkáját, teljes és árnyalt képet kap a tájnak arról a letűnt életéről, az élet közösségi-nyelvi-kulturális vonatkozásairól, amely betöltötte ezt a vidéket. Az iskola-iskolák működésén keresztül nyomon követhetjük, hogyan alakult e községek lakossága, milyen gazdag közösségi élettel töltötte meg azt az egyes iskolák működése.

A szerző pályájának kezdete arra az időszakra esik, amikor az egyháztól az állam vette át az iskolák működtetésének feladatát. Az írásból választ kapunk arra, hogy a világnézet akkoriban fő trendként elfogadott, új iránya hogyan befolyásolta a

nevelést. A nevelés tárgyi feltételeit – ld. a németbányai iskola kegyszobrainak történetét -, valamint a hitoktatást, illetve a hitoktatók-plébánosok működését. Változatokat olvashatunk a hitoktató plébánosok különféle nevelési módszereire. A kortörténet szempontjából értékes áttekintést kaphatunk az oktatáspolitikai és az egyház, a hitoktatás kapcsolatának alakulásáról.

Az iskolatörténeti munkából kiderül, hogy a helyi iskola jelentős közösség-szervező erő – ez olvasható ki a hajdan itt tanultak visszaemlékezéseiből, a német nemzetiségi táncsoport sikereiből. Az iskola mint önálló gazdasági egység működéséről – ami különösen a mai centralizált iskolaszervezés idején érdekes és elgondolkodtató.

Számos életmódtörténeti vonatkozás tárul fel az írás olvastán. Ilyen – egyebek közt az, hogy 1970-ig az iharkútiakat egy szekérmélyút kötötte össze Németbányával, illetve egy másik földút Bakonyjákóval. Addig, amíg Kiss Albert kezdeményezésére meg nem épült a bekötőút, a falubelieknek mintegy 5 km-t gyalog kellett megtenniük a szomszédos községig, ahol autóbusszal szállhattak. Az egykori falusi tanítók életkörülményei is egy mára letűnt világot idéznek – ma az osztatlan iskola szinte teljesen megszűnt intézmény, a gyerekek felvételi eredményein keresztül rálátást nyerhetünk az írásból arra, hogy mégis milyen előnyei voltak, milyen teljesítményt tudott felmutatni annak dacára, hogy egyetlen tanító látta el több korosztály oktatását.

A munka az épített környezet alakulását is tükrözi – iskolaépület alakulása, kisbolt, kocsmák, kocsmák működése majd ezek megszűnése.

Mindazok számára, akik az újonnan idetelepültek közül elolvassák a pedagógus házaspár életpályájának történetét, megelevenedik a táj múltja, az egykori közösségi élet és annak alakulása-átalakulása. Új nézőpontot-nézőpontokat kaphatnak mindahhoz, amit itt most együtt megélünk, építünk, avagy rombolunk, esetleg veszni hagyunk – ezáltal ez a munka hozzájárulhat a település életének további alakításához.

A pedagógus házaspár 50 évet töltött el ebben a kis németajkú faluban. Kiss Albert 13 évet tanított Iharkúton 1-8 osztályos összevont iskolában, felesége Éva 11 évig vezette a németbányai 1-4 összevont iskolát. A visszaemlékezés a két pedagógus dinasztia legidősebb tagjaival indul, röviden bemutatva, milyen volt a 19. század közepén munkálkodó pedagógusok élete és munkássága, és hogy változott az meg egy évszázaddal később? Azaz milyen is volt a 20. század közepén munkálkodó néptanítók, vagyis Kiss Alberték élete? A kötet bemutatja a két iskolát, felszereltségét, a pedagógus életmódját a szolgálati lakásokat, kapcsolatát az őket körülvevő emberekhez. Hogyan találja meg helyét a házaspár iskoláik megszűnése után a körzeti iskolában Bakonyjákón? Az őszintén megírt történet kitér a pályán átélt kudarcokra is, az egyházzal, a politikával való kapcsolatokra sok képpel és egykori sajtó-dokumentumokkal. Hiszem, hogy érdekes, olvasmányosan megírt munkát vesz kezébe az olvasó.

6. Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett

A munka a kistérség életének, történetének hiteles dokumentuma történeti, iskola- és életmód-történeti vonatkozásokkal. A pedagógus életpálya bemutatása mellett korrajza is egy apró bakonyi sváb falunak a múlt század közepétől annak végéig.

Tölgyesi József a Kodolányi Főiskola docense így ír a kötetéről: „Gratulálok, csodálatos mű, párját ritkítja. Ilyenkor azt sajnálom, hogy nincs olyan pályázati lehetőség, amely ilyen kiadványt támogatna, már csak azért is, mert tanulságos, mondhatnám minta, etalon lehetne másoknak is, hogy így kell összeállítani és megörökíteni egy életpályát.

7. A nemzeti értékkel kapcsolatos információt megjelenítő források listája (bibliográfia, honlapok, multimédiás források)
8. A nemzeti érték hivatalos weboldalának címe: www.nemetbanya.hu

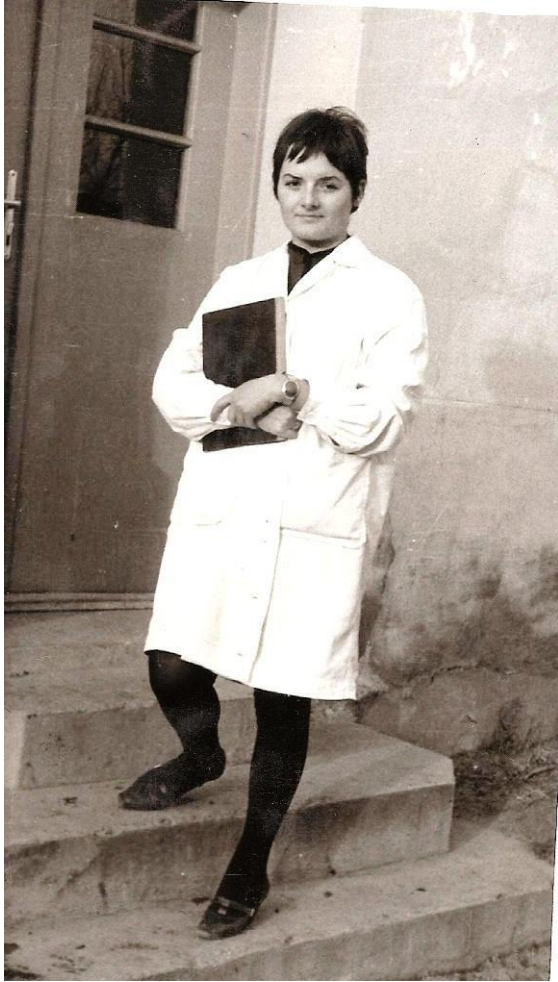
III. MELLÉKLETEK

1. Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképe vagy audiovizuális-dokumentációja (**A kötet képe az 1. oldalon. Tartalma DVD-n megtekinthető, mellékelve a javaslatához**)
2. A Htv. 1. § (1) bekezdés j) pontjának való megfelelést valószínűsítő dokumentumok, támogató és ajánló levelek (**Dr. Tölgyesi József főiskolai docens támogatása. Melléklet**)
3. A javaslatához csatolt saját készítésű fényképek és filmek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozat (Kiss Albertné)

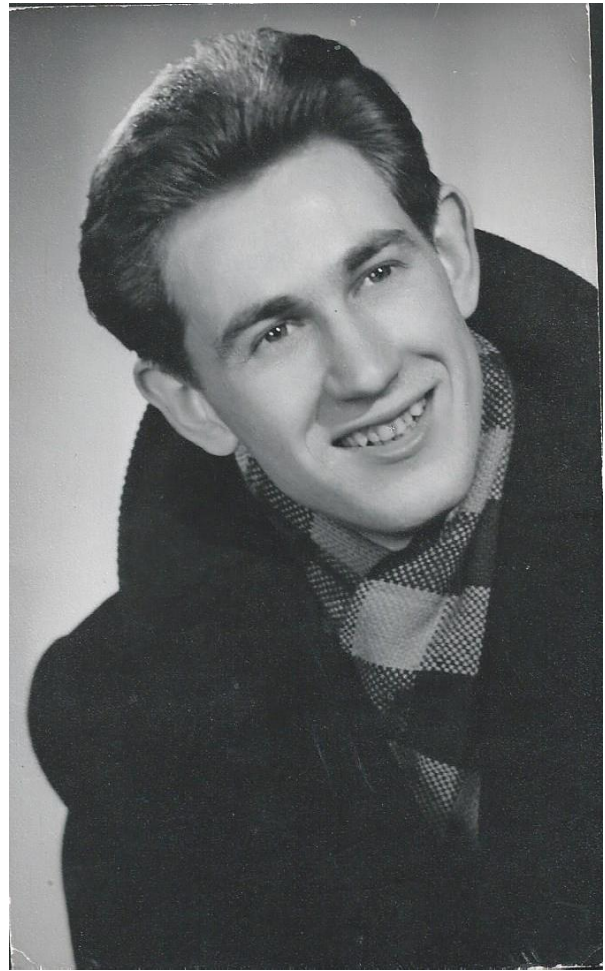

Az iharkúti iskola 1960

Holeczky Éva

Ifjú tanítóként

Kiss Albert

A németbányai iskola 1976-ban

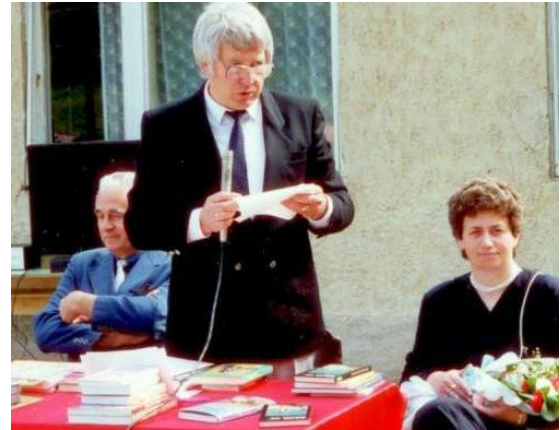
A „fél-iskola” megszűnése után már csak imaház. 1997-ben végleg lebontják, helyére épül a Szent Márton Kápolna

Az iskola berendezését képezte az oltár, s Szent Márton kép és a szobrok. Tanításkor egy függönyt húztak elé.

Az első tantestület Szerecsenyben.
(Kiss Albert a jobb szélén)

Búcsú a jákói iskolától 1997.

A híres nemzetiségi tánccsoport Jákón

A megye legjobb gyermek táncegyüttesének alapított díjjal a Herendi Vándorserleggel (1992)

A németbányai tanító-.ház 1960-ban

Korn Ferike kisiskolás 1940-ben

Polt Etelka tanítónő, aki 1918-1945ig, haláláig tanított Németbányán. Sírja a németbányai temetőben

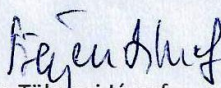

Masszi Ferenc és felesége Anna
1959-1965-ig tanítottak Németbányán
Anna az 1-4 osztályt, férje Ferenc az 5-8
osztályt

TÁMOGATÓI NYILATKOZAT

Alulírott támogatom, hogy az **Egy pedagógus házaspár, Kiss Albert és Holeczky Éva életútja 1965-2015** című pályázatot, mint kiemelkedően fontos értéket, a Németbányai Települési Értéktárba jelöljék és felvegyék.

Kelt, Veszprém, 2015. október 14.

Dr. Tölgyesi József

Cím, elérhetőség: 8200 Veszprém, Május 1 utca 2/1
tolgyesij@uranos.kodolanyi.hu
30-600-9186

NYILATKOZAT

a helyi érték felhasználásáról

Alulírott engedélyezem, hogy az általam készített **„Egy pedagógus házaspár Kiss Albert és Holeczky Éva életútja Iharkút Németbánya Bakonyjákó 1965-2015 című kézi nyomtatású könyvet digitális adathordozón** átadott dokumentumot, CD-t stb. a Németbányai Értéktár Bizottság korlátlanul, bármikor térítés- és díjmentesen felhasználhassa és nyilvánosságra tegye a helyi értékek adminisztrációja, archiválása dokumentálása és népszerűsítése érdekében.

Kelt,Németbánya, 2016 febr. 10.....

.....
Név

Kiss Albertné

Németbánya, Kossuth u.39

tel. 89/350-019 30/2908333

Sz. ig. sz 462571 PA